

Nr 234.

Av herr Lundberg, om ökat anslag till instrumentell utrustning m. m. för klimat- och undertryckskammaranläggningen vid Uppsala universitet.

Under punkt 84 i åttonde huvudtiteln, som gäller engångsanslag för vissa vetenskapliga institutioner vid Uppsala universitet, upptages bl. a. anslag till instrumentell utrustning m. m. för klimat- och undertryckskammaranläggningen. Akademiska konsistoriet hade för detta ändamål i sina petita begärt ett engångsanslag å 70 000 kronor, men detta har i propositionen reducerats till ca 35 000 kronor.

1949 års riksdag beviljade 95 500 kronor för inrättandet av en kombinerad undertryckskammare och klimatkammaravdelning vid Uppsala universitet. Till detta belopp lades även ett av 1946 års riksdag beviljat anslag å 20 000 kronor för preliminära arbeten rörande klimatkammaravdelningen. Då utrymmen icke funnos att tillgå i fysiologiska institutionens lokaler, och en nybyggnad av densamma under de närmaste åren icke kunde påräknas, bereddes plats för klimatrums och undertryckskammare i den under 1949 och 1950 uppförda öronkliniken.

Undertryckskammaren har kommit så långt i utförande, att all grövre installation verkställes. Hela anläggningen har provkörts och enklare prov med försökspersoner utförts och ha befunnits fylla de krav man fordrat. I undertryckskammaren saknas emellertid all instrumentering för vetenskaplig forskning, och den kan inte få den praktiska och vetenskapliga användning som 1949 års riksdag avsåg. Det kan framhållas, att färdigställandet av undertryckskammaren bl. a. har ett stort beredskaps- och försvarsmedicinskt intresse. Meddelanden från utlandet tala även för den stora aktivitet, som utvecklas på detta område. Den nedrustning, som i detta hänseende skedde i utlandet 1945 och senare, visade sig vara mycket olycklig för skolning av läkare och medicine studerande i flygmedicin. Från flygvapnets sida har det även visats ett mycket stort intresse för undertryckskammaren, och det är för vapnet mycket angeläget att anläggningen snart kan tagas i bruk. Närheten av Ärna flygfält möjliggör även, att vår flygpersonal där kan få den bästa medicinska undersökning, och på så sätt kan man öka säkerhetstjänsten samt förebygga flygolyckor med dess förödelse av liv och egendom. Utvecklingen av militärflyget ställer allt större krav på personalen, och detta gör det nödvändigt för riksdagen att ställa medel till förfogande, så att riskerna för flygets personal kunna nedbringas så långt detta är möjligt. Det anslag av 35 000 kronor som konsistoriet begärt till instrumentell utrustning för undertryckskammaren är ett mini-

mianslag och en ringa kostnad i jämförelse med den som uppstår vid en flygolycka. Det är självklart att undertryckskammarens placering i anslutning till Akademiska sjukhuset även möjliggör dess användning för andra ändamål. Enligt uppgift har undertryckskammaren i Uppsala hittills fram till driftsstart, dock med undantag av vetenskaplig utrustning, dragit kostnader som endast motsvara en mindre del av vad liknande anläggningar kostat, vilket understryker, att all tänkbar återhållsamhet iakttagits med tanke på de krav på sparsamhet, som uttryckts från statsmakternas sida.

Klimatkammaravdelningen har till största delen en på lång sikt allmännyttig karaktär av övervägande »fredsmässig» natur. Men klimatforskningen rymmer även ett flertal problem av militär och beredskapsnatur. Det har bl. a. påbörjats fysiologiska studier av skogsarbetarna under Uddeholmsbolaget och gruvarbetarna i Grängesberg, som uniforms- och klädesprov, hårdningsförsök och materialprovning. Klimatkammaravdelningen är nödvändig för att dessa undersökningar på ett rationellt och ekonomiskt sätt skola kunna genomföras. Riksdagen har i annat sammanhang för något år sedan understrukit betydelsen av en förstärkning av arbetsfysiologien, och med det ovissa utrikespolitiska läget måste även beredskapsåtgärder för militära ändamål å detta område påskyndas. Den påbörjade klimatkammaranläggningen bör därför snarast fullbordas och få den vetenskapliga instrumentation, som fortast möjligt gör den arbetsduglig.

Klimatkammaren har på grund av sin komplicerade natur ännu ej kunnat färdigställas, och byggnadskostnaderna ha dragit en större andel av anslaget än vad som ursprungligen var beräknat. Det har även visat sig nödvändigt att vidtaga en del ändamålsenliga kompletteringar av anläggningen, vilka även dragit en del kostnader. Statens tekniska forskningsråd har genom sin inomhusklimatkommitté blivit starkt intresserat av klimatkammaranläggningen, men rådet har icke ansett sig kunna bidra med anslag till de fasta anläggningskostnaderna. Dock har det ställts i utsikt att, sedan den fasta anläggningen blivit klar, de äro villiga att stödja de framgent uppkommande, fixerade arbetsuppgifterna med medel för såväl instrumentellt som personellt behov. Underhandlingar pågå mellan Uppsala universitet och representanter för inomhusklimatkommittén angående formerna för det planerade samarbetet. Om klimatkammaravdelningen får det erforderliga engångsanslaget å kronor 35 000 kan densamma vara i driftsfärdigt skick under 1951.

Av det ovan anförda framgår, att både undertryckskammaren och klimatkammararen vid Uppsala universitet för en kostnad av 35 000 kronor utöver det i punkt 84 äskade anslaget å 35 000 kronor, eller tillsammans 70 000 kronor, kunna färdigställas och få den instrumentella utrustning som erfordras för att de skola bliva arbetsdugliga och fylla den praktiska och vetenskapliga uppgift de avsetts skola tjäna.

Med hänvisning till det anförda får jag hemställa,

att riksdagen måtte besluta att det under punkt 84 i åttonde huvudtiteln upptagna anslaget till instrumentell ut-

rustning m. m. för klimat- och undertryckskammaranläggningen måtte höjas till 70 000 kronor och

att till Uppsala universitet: Engångsanslag för vissa vetenskapliga institutioner för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 275 000 kronor.

Stockholm den 26 januari 1951.

John Lundberg.